

Хосият
Бобомуродова

*Самарқандга
мактублар*

Шеърлар

Самарқанд
Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт
ва санъат нашриётининг
Самарқанд бўлими
1990

Ўз2
Б79

Бобомуродова Х.

Самарқандга мактублар: Шеърлар. С.:
Адабиёт ва санъат нашриёти, 1990, — 64б.

Хосият Бобомуродованинг шеърларида Ватан ва халққа садоқат, севги билан лиммо-лим аёл қалбининг меҳри ва қаҳри, она ва фарзанд ўртасидаги муҳаббат куйланади. Шоира шеърлари ҳиссиётларининг самимийлиги, соддалиги ва халқ руҳига яқинлиги билан ажралиб туради.

**Бабамурадова Х. Письмо в Самарканд:
Стихи.**

Ўз2
Б $\frac{4702620202}{M352(04)} - 211$ Доп.—89 © Хосият Бобому-
родова, 1990 й

ISBN 5 - 635 - 00207 - 2

Қўй дедим, илк баҳор бўртган новдага,
Узингни бунчалар қилмагин ошкор.
Сўнг қандай чидайсан оғир савдога,
Япроқларнинг ташлаб кетмоқлиги бор!

Қайт, дедим қуёшга, бунча куюсан,
Бунча умид билан отилма кўкка.
Пайт келиб бошингни уфққа қўясан,
Еруғ орзуларинг чиқади йўққа.

Бас, дедим қаро тун боққан юлдузга,
Бошқа дўстларингни келма етаклаб.
Шеърдай тўкиласан тун аро сўзга,
Тонгнинг висолига қўёлмайсан лаб.

Тин, дедим юракдан оққан қўшиққа
Оҳ чекиб қалбимдан кетмай қоласан.
Даво топай дейсан дардли ошиққа,
Мен битарман, эҳ, сен битмай қоласан...

Сўн, дедим шодон кўз очган булоққа,
Тўсиқлар келарки, ўтмай қоласан.
Гул ҳам бўлмоғи бор яшил тилакка,
Узун кун шилдираб етмай қоласан.

Қўн, дедим қаламга, син дедим, сирдош,
Қалбимни ўймагин, игнада қазиб.
Саботу чидамда бўлсанг ҳамки тош,
Тугата олмайсан севгини ёзиб...

Уларки, сўзимни олмади меннинг,
Ўжар, бебош ишққа энди не дейин?!

А Ё Л Г А

I

Қирқ биринчи йилнинг ўқлар.
Баргдай тўкди болаларингни.
Ҳар бир ўққа тутиб кўксингни,
«Япроқ» ларни асраган сенсан.

Сен ўстирган норғул йигитлар
Айландилар бир-бир тупроққа.
Айрилмайин сўнгги бардошдан
«Тупроқларни асраган сенсан.

Асролмадинг жонингни, аёл,
Ўзинг очдан ўлатуриб ҳам —
Болаиғ учун сўнгги сиқим ун,
Урвоқларни асраган сенсан.

II

Бугун сенинг меҳрингга янгиқ
Ўзбекистон даласи, аёл.
Сила нимжон рўзалар бошини —
Она ернинг боласин, аёл.

Онаси бўл даланинг, аёл,
Қуёшдан-да қутлуғдир севгинг.

Сендан паноҳ топган бахтлидир,
Қудрати зўр, улугдир севгинг.

Пахтанинг оқ юзлари узра
Қара, оппоқ қиров тўкилар.
Олақолгин оташ бағрингга,
Уни пойлаб совуқлар елар.

Аёл, уни кўтар бошингга,
Еруғ бўлсин борар йўллари.
Қолмас қорнинг тагида пахта,
Омон бўлса сенинг қўлларинг.

Эгатларга кирасан ёниб,
Уфқларга етаклар хаёл.
Оппоқ дала — Ўзбекистонни
Ҳеч ким сенча севолмас, аёл.

СОҒИНЧ

Қўксимни ерга михлайди азоб,
Томиримда нолалар чопар.
Қабрларда минг йил кутган дард
Сизиб келиб бағримни топар.

Елбораман кўзсиз юлдузга:
«Унга мен-чун бир марта қара».
Бекинар у булут ортига,
Юрагимда кўз очар яра...

Мен лабимга босган япроқлар
Чидолмайди оҳим, ўтимга.
Қўкда шодон кезган ой билан
Келолмаймиз сира битимга...

ҚИШНИ ҚАРШИЛАЁТГАНДА

Бир вақтлар муҳаббат дафтарин очиб,
Борлиғи ишқ бўлиб куйлаган гуллар
Алвидо ҳам демай кетдилар «қочиб»,
Соғинч ёшларидан музлади йўллар.
Ҳориган дарахтлар япроғин тўкиб,
Пинҳоллар бемажол эғилди хомуш.
Заминнинг бағрига қалин қор чўкиб
Ям-яшил баҳорни кўраётир туш.
Саробга иптилган шўрлик сайёҳдай
Ташналиғинг сира қопмаган каби —
Қуёшнинг бир зумлик васлига тўймай.
Ҳасратда музлади дарёлар лаби.
Сархушлик бағрида ўй сураб олам,
Ойнинг нигоҳидан тўкилади ишқ.
Қимдир тутқазди қўлимга қалам,
Қийнайди тун бўйин битмаган қўшиқ.
Қўшиқ рангларига сингиб кетаман,
Мен энди мен эмас, ҳув оппоқ қорман
Оппоқ орзум билан дўстни кутаман,
Мен унинг нур каби меҳрига зорман.
Қалбим ипилади замин бағрига,
Онанинг кўксига қўймоқчидай бош.
Тўқсон кун ўралиб қишнинг барига
Баҳордай шеър учун йиғаман бардош...

* * *

Чоғлан юрак, азобга чоғлан,
Маҳкам бўл, қўлга ол ўзингни.
Юлдузларининг кўксига боғлан,
Айт фақат энг юксак сўзингни.

Эзил юрак, қайғудан эзил,
Аворининг сувидай оқ, оққил.

Ўт қучоққа тушолсанг узил,
Қатранг теккан вужудни ёққил.

Чўғлан юрак, ўтиндай чўғлан,
Тушлар баррини юборгил титиб.
Тўлган юрак, денгиздай тўлган,
Кетолмасин рақиблар ўтиб!

С И Р

Оғиздан оҳиста ўрмалаб чиқди,
Тишлаб қололмади ўттиз икки тиш.
Ҳатто тўсолмади йўлини лаблар,
Сўнг сонсиз болалар туғилди: «миш-миш».

Хилватда шивирлаб айтилган эди,
Озодлик тегди-ю, шошиб югурди.
Ноёб мол топилди сўзфурушларга,
Қулоққа, қўлтиққа, чўнтакка кирди.

Жуда кучли экан тортиш хислати,
Ўч, кин, ҳасад — бари чиппа ёпишди.
Қўшди ҳар ғаразгўй ўз бисотини,
Гўё қоронғуда кўрлар тонишди.

Даҳшатли қуролга тенглашди осон,
Келди эгасига қарши шайланиб.
Ўқдай куйдирди гоҳ, ханжардай тилди,
Юргузмайин қўйди тўрга айланиб.

Тўрқин, ҳар тугуни ўч-ла тугилган,
Силқилса тўкилар туҳмат, кир, алам.
О, ундан қутулмоқ ўлимдан қийин.
Чулганиб ётибди саноқсиз одам.

Юрак! Сақламадинг нега сиригни,
Бунча бұшлик қилдинг эси йўқ оғиз?
Энди шиладилар сенинг терингни,
Ямламай ютади рийбат — ялмоғиз.
Юрак сақламадинг нега сиригни?

* * *

Сенга ҳолим айтмам, айтолмайман ҳам,
Сўз ҳам тополмайман ишонтирмоққа.
Кўнгил сиёҳидан киприкларим нам,
Мен ожиз — кўчира олмадим оққа.

Менда забон йўқдир, сўрмагил ахир,
Бўлса — демасмидим сенга қачонлар.
Ҳамон мендан кучли яшамасди — Сир,
Лабларимдан сизиб кетмасди қонлар.

Менда журъат йўқдир, кутма мендан сўз.
Оловдан сўрагил, нега ёқар ул?
Қоронгу йўллардан узолмайин кўз
Оқибат ўзи ҳам нечун бўлди қул?

Сўра, зилзиланинг онаси кимдир
Ва ишқни — ким туғди, телба исёни?
Бир сўз айтмас, айёр юлдузлар жимдир,
Нега ой ҳасратда кутади тошғни?

Сўра ,недан ёниб адо бўлди шам,
Нега тошни ёриб чиқди ул майса?
Нега гоҳо кучли, гоҳ ожиз одам,
Не бўлар икки дил бир ўтда куйса?

Сўра ўшалардан, мен айтолмайман...

ГУНОҲ УТДИ

Қандай қилиб орамиздан гуноҳ ўтди,
Тун ўтмади, тонг отмади, минг оҳ ўтди.
Ғамларимга кўзимдаги ёшим бирла
Сочимдаги оқ толалар гувоҳ ўтди.

Кечагина довуллаган алвон ишқинг
Мени қўйди, рашқинг билан никоҳ ўтди.
Ўтмай десам тўкиламан, букиламан,
Ўтай десам йиқиламан жар — чоҳ ўтди.

Минг ошиқнинг дардин куйлаб юрагимдан
Дугоҳ ўтди, сегоҳ ўтди, чоргоҳ ўтди.
Ўтган бўлса гуноҳ ўтди, мен ўтмадим,
Қўй кетмагин, менга қадринг бор гоҳ ўтди.

Басе энди ёлғиз қўймоқ шунча бўлар,
Хосиятсиз барча рақиб огоҳ ўтди,
Ким йўл қўйди, орамиздан гуноҳ ўтди.

* * *

Мен тугаб ногаҳон қулаётган чоқ,
Ўзоқдан мени деб тўсиқлар оша,
Етиб, вужудимни суяса бир тор,
Кўзларимни очсам, сен бўлсанг ўша.

Сен битта ҳамдardга интиғу ташна,
Ўртансанг ҳасратинг тоша ва тоша.
Қимдир етиб келса, сен кетсанг яшнаб,
Кўзларингни очсанг, мен бўлсам ўша?..

ҲЕЧ КИМ

Юлдузлар эслатар сенга кўзимни,
Қундузлар эслатар сенга изимни.
Юрсанг-да тилингда номимни айтиб,
Биламан, ҳеч қачон келмассан қайтиб.

Ғамларингга позик елкасин тутиб,
Шодлигингга қувонч кўлкасин тутиб,
Чексиз тугёнларни бағрига ютиб,
Мен каби ҳамдаминг бўлолмас ҳеч ким.

Аччиқ койишингдан жилмайиб ширин,
Қаттиқ эркалатсанг, кетмайин эриб,
Сўзлатиб, сўзламай ўзининг сирин,
Мен каби қалбингни билолмас ҳеч ким.

Юракда исмингни асраб, авайлаб,
Жонига сендайин одамни жойлаб,
Ишқ билан нафратни аралаш ичиб.
Кетолмас сўнг ҳеч ким мен каби кечиб.

* * *

Яна кимга айтдинг ўша сўзларни,
Тингладими у ҳам мендай берилиб?
Наҳот иккимизга азиз иалардан
Бугун ўзга билан ўтдинг керилиб?

Яшамоқ истасак шу битта умр
Етмай қолар эди сен билан менга.
Эҳ, уни барчага улашиб бир-бир,
Бошидан бошламоқ бўлдингми энди?

Унинг ҳам исмига «жон» қўшиб айтиб,
Иўлига тикдингми ёлғиз жонингни?

У қиз ҳам мен каби йўлидан қайтиб,
Айт, сенинг кўйингда куйиб ёндими?

Сева олсанг, севгини ўшани беҳад,
Аmmo менга айтган сўзларни айтма.
У сўзлар меники, меники фақат,
Уни ўзгаларга янгилаб тутма.

У сўзлар мен учун айтилган
фақат!

* * *

«Оқ теракми кўк терак,
Биздан сизга ким керак?»
Кўчадан келаркан шўх, янгроқ товуш,
Ширин болаликка учиб кетар ҳуш.

Эвоҳ, қани энди биз катталар ҳам
Шу ўйинга ошкор қўшилиб кетсак.
Даврда ҳалоллик бўлсаю ҳакам,
Ғийбат, ёлгон, ҳасад, ғамни унутсак.

«Оқ теракми кўк терак,
Биздан сизга ким керак?»
Сўрасанг ўз тўданг аро туриб сен,
Шошиб, тошиб сени тилаб олсам мен.

Шу онда шамолдай келсангда олиб,
Қучинг етса, мени олиб кетсанг сен.
Ололмасанг агар даврамдан юлиб,
Ёнимда бир умр қолиб кетсанг сен...

Эй гунчалар очган чиройли дарахт,
Бугун сен кўкламнинг хуш атридан маст.
Ою юлдузларга очасан бағир,
Сенга қўлим етмас, менинг бўйим паст.

Мен дарахт илдизин жимгина қучган,
Жимгина жон тутган бир ҳовуч тупроқ.
Сенинг хаёлларинг кўк қадар учган,
Қулочларинг тўла ям-яшил япроқ.

Бу чоқ унутгансан мени, биламан,
Ўзимни эслатиб демасман бир сўз.
Илдизларинг қучиб ётган бўламан,
Баҳор сендан кетиб, келганда ҳам куз...

ТУННИ ЮБОРДИНГ МЕНГА

Ўзинг келмай, аҳли ёлғон, тунни юбординг менга?
Тонг ишқида юрак-бағри хунчи юбординг менга.

Ўйладингки мен шўрликни юпундир ул меҳримсиз деб,
Қиймоққами, шул қоп-қора тўнни юбординг менга.

Ранг қилардинг менга ҳатто тикилганда ёлғиз ой,
Ҳазилингми, юлдузлардан ўнни юбординг менга?

Ёлғон эди сен борлигинг, мен борлигим дунёда,
Бу не ҳолдир, ишқ аталган чинни юбординг менга.

Ё сен оҳир ё мен оҳир ё севги бўлар оҳир,
Билмай қолдим не балолниг кунни юбординг менга.

ДУГОНЛАРИМ БИЛАН СУҲБАТ

- Болангни кўкракдан қандай айирдинг?
- Оҳ, унга қўшилиб, азоблар ичиб.
- Шеърни-чи, юракдан айиролдингми?
- Ундан айриладан ўзимдан кечиб.

Лаззатга айланиб гоҳо узун тун,
Гўдагим бўйнимдан қучоқлаб ухлар.
Гоҳо сўз тополмай юрак-бағрим хун.
Хаёллар кўксимни пичоқлаб ухлар.

- Аёллар эрию боласи билан
Кўкламлар ям-яшил тоғларга кетар...
- Эҳ, менинг юрагим шеърлари билан
Қоронғу дилдаги доғларга кетар.
- Кўплар бор, тузиб серҳашам давралар,
Эртадан кечгача кўнгил очади.
- Менинг кўнглим тундан оқ тоғга қадар
Минг битта оҳ-зорга қўниб учади.
- Ноёб кўйлак кийиб чиқса гар қўшнинг,
Не қиласан сенда бўлмаса имкон?
- Мен қалбимни сўзга ўраб чиқаман,
У билан кийинар жумлан жаҳон.
- Шодлансанг?
- Ер-кўкка сизмай бахтимдан,
Боламни кўксимга босиб куламан.
- Дард чексанг?
- Тушиб энг юксак тахтимдан,
Шеъримни бағримга босиб ўламан.
- Қачон енгиласан, кўзни ёшлайсан?
- Дўстларим қалбида номим қолмаса.
- Шеърларингни қай чоқ ўтга ташлайсан?
- Рост сўзни ҳайқириб айта олмасан!

Биз бир қадам ортга чекиндик,
Улар ўтиб кетди биздан илгари.
Бас ахир, жон дўстим. бунча ўкидинг,
Бошингда кўпайди сочингнинг қори.

Биз дил тўла гуллар билан чекиндик,
Ўтиб кетди гул нелигин билмаслар.
Қўшиқ айтар тиллар билан чекиндик,
Ўтиб кетди йиғламаслар, кулмаслар.

Улар ёлғонлардан эиалар ясаб,
Номусу орларин сочиб ўтдилар.
Қалтис йўл келганда дўстларин ташлаб,
Бир-бирин айбини очиб ўтдилар.

О, улар тирноқдай манфаат учун
Туядай рост сўзни ютшига тайёр.
Кўзин тарозидан узмай кўрар кун,
Тош босган томонга ўтишга тайёр.

Улар қайдан билсин бир хазон япроқ
Дардини минг тилда сўйламоғини.
Улар қайдан билсин кўклам келган чоқ
Майсалар минг тилда куйламоғини.

Улар қайдан билсин сен билан менниг
Қатта қалбимизда шеърү ниқ яшар.
Кўксимиз паноҳи бир дунё гаминиг,
Бизларга тикилган умидвор башар.

Қаҳримни келтирма, йиғламагин, бас,
Улар саналмаслар ҳеч қачон одам.
Улар, ўтган бўлса юксакка эмас,
Жар тарафга ўтди биздан бир қадам.

ЁЛҒИЗ АЕЛГА

Маҳкумсан безовта, бедор ўйларга,
Энтикиб, интиқиб уни кутасан.
Қалбингни топшириб маҳзун куйларга,
Кунлардан ойларга сезмай ўтасан:

Баҳор бор оламга қувонч экади,
Шодлик таратади ўрик гуллари.
Армон тўла диллар ғамин тўкади,
Фақат очилмайди сенинг йўлларинг.

Асрий музларни ҳам эритар қуёш,
Ез келиб мўлу кўк тўкар нурини.
Фақат ҳамон сенинг кўзларингда ёш,
У сендан аяйди юрак қўрини.

Кузнинг саховати тутар борлиқни,
Эккан, элмаганнинг кўнгли бирдай хуш.
Ололмайин висол деган ёрлиқни,
Фақат сен ёлғизсан, қўлларинг бўм-бўш.

Ушалган тилакдай ёгади оқ қор.
Ҳаммани, ҳаммани сийлар Қорбобо.
Фақат сен бенажот, ҳамон интизор,
Рўпарангда узоқ ўйлар Қорбобо.

Умрингга тўрт фасл келиб кетади,
Бири йиғлаб, бири кулиб кетади.
Сен эса сезмайсан улар хотини,
Фароғат атайсан ғамнинг отини.

Ғамнимас, умрни ўтказасан жим,
Бешинчи фасл йўқ деб айтолмас ҳеч ким...

Х У Ш Л А Ш У В

«Хайр» деб айтмоқлик чўзилиб кетди,
Гарчанд айтиб бўлган эди нигоҳлар.
Ниҳоят юракдан узилиб кетди
Синолик тўрига ўралган оҳлар.
Мен сизни батамом йўқотдим бугун,
Энди қайтмоғингиз кутилмаган ҳол.
Узилди йил бўйи қийнаган тугун,
Энди кулгилидир биз учун висол.
Бир вақтлар дардлашар эдим сиз билан,
Телба юрагимнинг ғалаёнларин.
Ҳис билан,

кўз билан,

топсам — сўз билан

Сизга айтар эдим юракда борни.
Ўйлардимки, ёлғиз сиз тушунасиз
Ҳисларга йўғрилган қалб овозини.
Ногоҳ айтдингизау ханжар каби сўз,
Синдирдингиз кўйга ташна созимни.
Ўйлардимки...
Тўхтанг! Ўйларим ҳақда
Нега энди сизга очмоқдаман сир?
Сиз бир «фаришта»га айланган чоқда,
Мендек «гуноҳкорни» тингламоқ оғир.
Фаришталар менга дўст бўлолмайди,
Мен севиб яшайман гуноҳларимни...
Сиз кетиб, битта ҳам ҳамдard қолмади,
Энди дўст қиламан дард, оҳларимни.
«Фаришталар билан тиллашмоқ, оғир,
Энди сизга қайта очмайман бағир...

* * *

Торлик қилди қобирғаларим,
Юрагимни қушларга бердим.

Уча-уча толганда улар,
Ўз ишимдин ўзим ўкиндим.

Юрагимни бердим бўронга,
Отиб-отиб ўйнасин дедим.
Қай кун бўрон тингани онда,
Мен тинмадим, яна ўкиндим.

Сўнгра уни бердим қўёшга,
Енмоғини ич-ичдан сўйдим.
Тунда севгим урилгач тошга,
Севинчимни йўқотиб қўйдим.

Сўнг юракни бердим қўшиққа,
Уйлайманки, йўлин топди у.
Ҳавасларим айланди ишққа,
Энди қалбим яшайди мангу.

ДИИДОР

(Яқин ўтмишдан садо)

Кунлар бири биридан оғир, ҳар уйда тўрт беш са-
ғир, ҳар кимда куйган бағир эди. Уруш барча хона-
доннинг яроқли эркагини тортиб олган, эл бошига қора
кунлар солган, аёллар эрсиз, далалар шерсиз қолган,
кексаларнинг кўнгли вайрон, гўдаклар очу ҳайрон чоқ-
лар эди.

Ҳамма ғамда. Шундай дамда далалардан мўл ҳо-
сил йиғмаса бўлмасди. Зарафшон музофотида сув тап-
қислиги ортгандан ортди. Қурғоқчилик балоси этакдан
тортгандек тортди. Халқ йиғилиб гапни бир жойга
қўйди. Қийинчиликларни ўйламай, оғриқларни сўйламай,
тишини тишга қўйиб, бардошдан тўн кийиб, ҳашар йўли
билан Каттақўрғон сув омборини қазийдиган бўлди-
лар. Шу йўл билан сув йиғиб, ~~экин-дизанларни~~ учун

фойдаланиш, ҳам фронтдагиларга, ҳам ортдагиларга мадад бериш мумкин эди.

Ўзбек дегани қачон ҳашардан бўйин товлаган?! Азал-азалдан халқнинг кўнглини овлаган. Қишлоқлардан тўда-тўда бўлиб халқнинг сўнги имкони — хотин-халажлар, қадди тикроқ болалар, белида мадори бўлган кексалар йўлга тушавердилар.

Хатирчиликлар ҳам белини маҳкам боғлаб, ўзларини улкан ишга чоғлаб, «ҳа, бўл», «ҳа, бўл» қилишиб, тайёргарлик кўришиб, катта ҳашарга отланишди. Кўчада тўпланган аёллар тезда чиқавермаган Ойтош келини чақиришди.

Ойтош келин, бўла қол,
Кетмоннингни ола чиқ.
Меҳри дарё, сой келин,
Бағринга ўт сола чиқ.

Ойтош келин, ой келин,
Белинг маҳкам туйиб¹ чиқ.
Қуйдирайлик душманни,
Ордан кўйлак кийиб чиқ.

Билинмасин йўқлиги
Оғанини, эрларнинг,
Имиллама, келинжон,
Ишини қил шерларнинг.

Қаттақўрғон ҳовузи
Қазилмаса бўлмайди.
Фашистларнинг шум боши
Узилмаса бўлмайди.

¹ Туйиб — боғлаб.

Пешанангининг шўрини
Яшириб чиқ, келинжон.
Қўзгинангининг вурини
Ошириб чиқ, келинжон.

Сув келса симирган, тоғ келса кемирган, қадам
илдам, эл дардига ҳамдам Ойтошга не бўлди? Тезда
чиқа қолмаяпти? Уч-тўрт ёш-яланг девор она мўра-
лади. Бир-икки кайвони дарчадан кириб келди. Қа-
рашса, Ойтош шўрлик, дили тўла хўрлик, олти-етти
ойлик бўлиб қолган, она исини олган қизчасини баг-
рига босар, очликдан, ғамдан қуриган кўксини унинг
оғзига солар, сочларини силар эди.

Сочлари патила-патила, озгингина гўдак онасини
эмиб кўрар, сут келмагач, чирқираб йиғлар, яна қай-
тиб сўрар эди. Ойтош қизалоқни ўпа-ўпа, ўзинини
шўр манглайига ура-ура, ўн бир ёшли катта қизи Ой-
кумушга эмизикли қиз Ойгулни тутқизиб, бир сўзини
йиғлаб айтаётган экан:

Кўпга келган тўй, болам,
Мен бормасам бўлмайди.
Йиғлашининг қўй, болам,
Ўзбек кўпдан қолмайди,

Отанг кетди урушга,
Онани кетар юмушга.
Ойгулгинам, энди сен
Қоларсан Ойкумушга.

Тўйиб-тўйиб сўриб ол,
Қайта оқ сут эмайсан.
Тўйиб-тўйиб кўриб қол,
Бир йил онам демайсан.

Ярим яшар қизимдан
Айру дилим кўмир-ай!
Яна қанча борсан, ғам,
Тош бағримни емир-ай!

Болам, яна бир қарай,
Ой юзингдан айланай,
Сочларингни бир тарай,
Қош-кўзингдан айланай.

Упай, болам, соғинсам,
Ерилгайдир лабларим.
Уюм-уюм тупроққа
Қорилгайдир дардларим.

Ун бир ёшли Кумушим,
Қўргулингинг бор экан.
Қизим дегин синглингни,
Дунё шундай тор экан.

Ҳазир бўлгин укангга,
Лойқа сувни сизиб бер.
Зоғорага етолсанг,
Ивитиб бер, эзиб бер.

Ҳадемайин тут пишар,
Тепа шохдан узиб бер,
Дўлана териб келиб,
Қизил маржон тизиб бер.

Эсли қизим, Кумушим,
Олгин қорачиғимни.
Алла айтгин оқшомлар,
Билнитирмай йўғимни.

Алла айтсанг, кўнмаса,
Меҳр жойла кўнглингга.
Ойкумушжон, сўрайман,
Она бўлгин синглингга.

Тишгинанг чиқмай туриб,
Ақлинг кирсин, Ойгулим.
Она де Ойкумушни,
Онанг ўлсин, Ойгулим.

Ойтошнинг кўзи нафасини ичига ютиб, бир-бирини туртиб турган кайвони аёлларга тушди. Улар ҳам эзилиб турибди. «Сен қол, Ойтош» дейдиган замон эмас. Барининг аҳволи уикидан саз эмас, гамлари ҳам оз эмас. Ҳар ким ўз дардини пеш қилаверса, Ватан номли буюк онани ким ҳимоя қилади? Шуларни ўйлаб қаддини тик тутди. Гамини ичига ютди. Йиғлаётган Ойгулни Ойкумушнинг қўлига берди, елкасига кетмонни олиб, қўйнига қизалоғининг битта эски кўйлакчасини солиб йўлга тушди.

Хувиллаган ҳовлида Ойкумуш мўлтираб, Ойгул чирқираб қолаверди..

Улуғ Ватан бошига тушган кулфат ҳаммани бир ичига боғлади, гамийдалар бир-бирига меҳрини чоғлади. Жонини жабборга бериб ишлади. Ҳеч ким «вой, жоним» демади, тилини тишлади. Иш кўплигидан кундузлари қисқа, гам кўплигидан кечалар узун, кўкдаги ой тезроқ ботмас, тонг эртароқ отмас эди.

Ойтош улушига теккан яримта зоғоранинг ярминини йиғиб юриб, қишлоғи томон кетувчиларнинг қўлига бериб, қизларига етказишни ёлвориб сўрар эди. У узун тунлар Ойгулининг хуш исн ақиб турган кўйлакчасини тўймай ҳидлаб, ўпар, қучар, хаёллар қанотида улар томон учар эди. Тонг қадар ўйлайвериб, ўйларини она-Ерга сўйлайвериб толмас эди..

Момомнинг момосига
Она бўлган, Ерм-ай,
Тез кунда арирмикан
Манглаймдан шўрим-ай?

Сут тиқилган кўксимни
Кессам нима бўлади?
Шамолларга қўшидиб
Эссам нима бўлади?

Эмизикли боламнинг
Ҳоли менсиз не кечди?
Ухлаб қолса опаси,
Бешигини ким ечди?

Тунлари алғов-далгов
Тушлар кўрсам ияман.
Инидан тушиб кетган
Қушлар кўрсам ияман.

Тупроғингга ёш тўкай,
Намларини олиб бор.
Сувларингга сут соғай,
Таъмларини олиб бор.

Кўкракдан айирганим —
Ойгулим омонмикан?
Энасини соғиниб
Ранг-рўйи сомонмикан?

Қаттақўрғон сув омбори бир йил деганда битди,
азоб дегани жон-жондан ўтди, пичоқ суюкка етди.
Энди қурғоқчилик балосининг олди олинди, тоғу тош-
лардан келар сувлар ушбу кўлга солинди. Ҳашардан
элнинг кўнгли тўлди, гуррос-гуррос бўлиб ҳар ким
ўз юртига йўл олди. Ойтош ўзини туядан отгиси,

оломоннинг олдига тушиб чопгиси келар, бироқ карвондан ўзиб кетолмаслигини билиб, сўнгги лаҳзалар фироқи жонидан ўтиб, фараёдини ичига ютиб борар эди...

Қирқ чақиримлар йўл босилди, ҳовлиснинг қораси кўринди, тўрт бўлак зоғора ноини бағрига босганча, болалари томон, укасини бағрига босган Ойкумуш эса онаси томон чопди.

Қирқ қадам дегани бунча узоқ бўлмаса, юракбағрини қирқ жойидан тилмаса! Ойтошнинг қадди букилиб, кўздан ёши тўкилиб, икки қўлини чўзиб, қўйнидаги зоғораси тушиб, баданлари қизиб, сочлари тўзиб чопаетир. Ёмон кунлардан ўтдим, болаларимга етдим деб, икки кўзи ҳам йиғлаб, ҳам кулиб боряпти.

Она қўлларини Ойгулжонга чўзди:

— Ке-ел, бо-о-л-е-ем, — деди титраб.

Ойгул онасидан ётсираб, опасининг бўйнига ёпишди.

— Келақол, болам-а, — деди инграб,

Ойгул юз ўгирди.

Сабри тугаган Ойтошнинг бўғзидан фарёд отилди:

— Кел, болам-а, икки қўлим чўздим мен,

Юрагимдан парча-парча уздим мен,

Тўрт юз кундир кўкрагимни эздим мен,

Ваҳор келиб кўкармаган тутим-ай,

Ўз энасин танимаган етим-ай.

Қўшниларим қора кийиб келяпти,

Кетган энанг дили куйиб келяпти,

Сенга меҳрим ийиб-ийиб келяпти,

Баҳор келиб очилмаган гулим-ай,

Энасини танимаган болам-ай.

Жовдираган кўзларингдан айланай,

Алпанг-талпанг изларингдан айланай,

Менсиз ўтган кезларингдан айланай,
Ризқинг қийиб кетган энанг келди-яй,
Қора кийиб кетган энанг келди-яй.

Митти қушим, қайси гулга учасан,
Қучоғимни тўлдирмайсан, қочасан,
Онажоним, деб онагни қучасан,
Боғбон кетиб, чўллаб қолган боғим-ай,
Тирик етим ўсган болам-доғим-ай,

деб ҳайқирган Ойтош бечора ёқаси ёшдан, этаги сут-
дан ҳўл бўлиб, кўкси гам-аламдан тўлиб йиқилди.
Сўнги умид билан бошини кўтариб, ҳолсизланиб сўнг-
ги сўзларини айтди:

Боламини бағримдан бегона қилдинг,
Уруш, ўл, уруш, ўл, ҳолимдан кулдинг,
Қирил, ёв, қирил, ёв, қай гўрдан келдинг?
Қайта бошдан оқиб кетди сутим-ай,
Кел, бағримга босай, Ойгул етим-ай...

Олис хотирасида қолган алма оҳангларими, Ой-
тошнинг инсон боласи чидаб бўлмайдиган нолалари-
ми, она кўкрагидан оққан сутнинг исими, ишқилиб
нимадир Ойгулнинг онгига етиб борди... Чопиб бо-
риб онасини ердан кўтариб олаётган онасига ялт
этиб қаради, билиб-билмай нималарнидир сўради,
сўнг қийқириб онасининг кўйлагидан тортди, чинқи-
риб унинг бағрига ўзини отди. Онасининг икки кўзи
очиқлигича қолган эди...

Эртаси тонг маҳали қишлоқнинг ўлим кўравериб
эгнига кўк кийган, ўйин-кулгунини қўйган аёллар то-
бут бошида дод солиб, бири қўйиб, бири олиб айтди:

— От айланб қозигни топар-ай,
Соғин сизир боласига чопар-ай,
Чопиб-чопиб қайға кетдинг, Ойтош-ай,
Очиқ кетган кўзингни ким ёпар-ай.

— Улим қурсин суяккача куйдирар,
Тирикларинг насибасин қийдирар.
Уруш кирсин, душман кирсин мазорга
Гўдаккичанг энди кимни ийдирар..

— Мозорлардан нафрат унсин, ўч унсин,
Гўдакларнинг биллагига куч энсин,
Уруш деган ватангадо бўлсин-ай
Уруш деган ўлимларга дуч келсин.

— Уруш сенда аёлларнинг ўчи бор,
Уруш сенда очиқ кетган кўзлар бор,
Сўзлар кессин, кўзлар тўссин йўлинигни
Манзилига етолмаган излар бор.

— Уруш сенда аёлларнинг ўчи бор.
Битмай қолган хаёлларнинг ўчи бор.

Хаёл тўссин, аёл кессин йўлинигни
Қасоскорлар билагида ўчи бор!
Сенда оналарнинг ўчи бор!
У-р-у-ш!

* * *

Сеники бўлмаймиз деди умидлар,
Қалбни топширмадим умидсизликка.
Сеники бўлмаймиз деди омадлар,
Сўнги имкон билан олишдим тикка.

Дўстни йўқотдим гоҳ, муҳаббатни гоҳ,
Гоҳо ғолиб чиқди рақиб билан дард.

Ҳеч кимга минг рамдан чекмадим бир оҳ,
Олисларда қолса ҳамки Самарқанд.

Кўз ёшимни ичга ютавердим жим,
Сарсон гўдагимга қарадим кулиб.
Бунча дардни қандай сиздирдинг кўксим
Нега, нега ахир, кетмадинг тўлиб?!

Қачонгача яна чидайсан, чидам,
Тоқат қанча яшар, ёшимни тийиб?
Бир марта йиғлашим керакку мен ҳам
Кимнингдир кўксига бошимни қўйиб...

* * *

Сенинг бағрингдаги ҳар бир майсага,
Жўйлай олмаса гар кўнгил боғимни,
Юрак ногоҳ яшамоқни қўйса-да
Қўймасам заминда яшамоғимни.

Жасадимни кўмган тупроқ устини
Гул бўлиб кўммаса менинг жасадим.
Жангларда жоп берган содиқ дўстимни
Гулдай йўқламасам, қилмасам ёдин.

Одамлар сўнгги бор хайр деганда ҳам
Шу сўзни луғатдан мен ўчирмасам.
Тириклик имкони тугаганда ҳам
Сен деб яшамоққа йчмасам қасам.
Мен

сенинг

фарзандинг

эмасман,

Ватан!

СУНГГИ ЯПРОҚНИНГ ХАТИ

Қетаяпман, мени излама,
Ялинганинг билан қайтмайман,
Ортимдан сабони юборма,
Барибир ҳеч нима айтмайман.

Бошлаб кетди мени кекса куз,
Сарғаяман, хасдай тўзаман,
Қучорига олганида муз,
Сендан буткул кўнгил узаман.

Иўлламагин меҳринг қуёшин,
Олисларга элтар мени куз,
Севсанг мени, эгмагин бошинг,
Мен ҳақимда айтма сира сўз.

Қетаяпман,
излама
мени...

* * *

Фурсат, қўлларингда қани игна, ип,
Юрақнинг чок-чокин нега тикмайсан?
Кундан-кунга чуқур тортмоқда яра,
Хотира-хотира, нега чўкмайсан?

Бахтли бўлмагандек юрак ҳеч қачон
Ва уни ҳаттоки кўрмагандек туш.
Қел, бу гал ишонма, хотираларга,
Қўриб турибсан-ку: қучоғнинг бўм-бўш.

Юрак, унинг номи бағрингда чизги,
Вафо чаманига ёғдимкан қор?

Сен нега ёнимда йнғлайсан, севги,
Бўм-бўш юрагимда сенга нима бор?

Учган қушларингни излама, фурсат,
Елкаларга ортмоқ бўлма энди юк.
Ишқ дарди оғирдир ёлғиз одамга,
Яхшиен юракнинг чокларини тик...

СУРАЛМАСА ҲАМ...

Керакмас, сўрама, сўрама узр,
Азобим мавжини оширма яна,
Наҳот жароҳатга туз сепиш ҳузур,
Шунчалар зарурми, ғамгин тантана?

Ой эдим осмонда, ер, дединг, кўндим,
Порлама, бағримга кир, дединг, кўндим,
Ҳатто қуёшимнинг нурини тўсиб,
Зулматдан топавер нур, дединг, кўндим,

Кўндим, кўниб бўлмас инжиқликларга,
Сенинг номинггаёқ бағрим кенг қилдим.
Оёғимни босиб ўтдим чўғларга,
Ёлғизим, қўшига сени тенг қилдим.

Бас менадан сўрама, сўрма кечирим,
Қолмади, деяйлик, хўп, гина-кидир,
Қара, койимасдан турибман-ку жим,
Сени кечиришга маҳкумман ахир...

* * *

Биласанми, қанча бахтлисан одам,
Кўшиқ бор дунёда сенга аталган.
Бир қалб оҳларида номингдир мудом,
Ўт ишқ бор, дунёда сенга аталган.

Истасанг гуллар уз, иста-хазон кеч,
Сарғимтир боғ бору яшил чаман бор.
Фақат ташлаб кетма, қайт, орқанга уч,
Оҳ, сени соғинган ҳоли ёмон бор.

Билсайдинг, меҳрдан насибанг бутун,
Тола сочинг қадар асарар, суяр у,
Уфқ қонга беланур тугилганда кун,
Сен деб қалбга қондан либос кияр у.

Руҳинг вужудингдан кетмас-ку нари.
Ўзинг узоқларда юрдинг негадир..
Оҳ, билсайдинг, жоним, буларнинг бари,
Менинг бахтсизлигим эвазигадир.

БУ ХАЁЛ

Мен сенинг армон тўла ўйларингга айландим,
Ўйлар бўлсанг армонингни, суйдиради бу хаёл.

Ўзинг билмай сочларимнинг тўлқинига боғландинг,
Энди сенга ишқдан либос кийдиради бу хаёл.

Тугўнли ҳис гирдобида ўртанасан эрта-кеч,
Азоб берар, гоҳ жонингдан тўйдиради бу хаёл.

Гоҳо висол онларини кўрармишсан ширин туш,
Ҳақиқатга айланмайин куйдиради бу хаёл.

Мен-ку сенинг хаёлингда учиб юрган оппоқ қуш,
Кечолмайсан осмонингдан, сўйдиради бу хаёл,
Куйдиради бу хаёл.

УЧ КУН

Уч кун...

Эҳтимол, ҳеч нарса эмас сиз учун,
Умр китобидан уч нуқтали қайд.
Тўйиб ухлайдиган учта узун тун,
Уч иш куни-қизғин ё лоқайд.

Уч кун..

Уч марта ёнаман қуёш билан тенг,
Дафтаримга қонли уч шеър битаман.
Кўксимда ловуллаб кечади уч тун,
Дунёданмас, учта кундан ўтаман.

Уч кун...

Сизнинг кўзларингиз илғамасдир ҳам
Уч ялвон япроқнинг хазон бўлганин,
Уч тола сочимни оқлаганин ҳам,
Уч тун оҳларимдан азон бўлганин.

ОНАЖОНГИНАМ

туркум

Қулинг бўлай, оппоқ тонг, қуёш,
Чўринг бўлай, шафқатли олам.
Ҳар галгидай мени соғиниб,
Чиқиб турсин эшикка онам.

ОНА ТИЛАГИ

Шўх болам-ей, тўқ болам-ей,
Аразингни қўй энди.
Эсгинаси йўқ болам-ей,
Ҳарна борин кий энди.

Ҳар фаслнинг ниҳояси,
Эркаликнинг чеки бор.
Қаттиқ тегма юрагимга,
Занглаб ётган ўқи бор.

Мен ҳам сендай суюк эдим,
Мен ҳам, болам, ёш эдим.
Пешонаси куюк эдим,
Укамларга бош эдим.

Ватанимни асрайман деб,
Отам кетди урушга.
Ўн еттига тўлар-тўлмас
Отам кетди урушга.

Икки бирдай суянчимдан
Учбурчакли хат қолди.
Доғи ўтди суягимдан,
Дилда бир фарёд қолди.

Ўша кунлар фақат менмас,
Бутун элим кўк кийди.
Куя-куя юракларга
Чўғ устига чўғ кийди.

Топган пону тузимизни
Жанггоҳларга жўнатдик.
Ўзимиз оч эдик, лекин
Хаста кўнгил тўқ кийдик.

Киявердик мотамларни,
Киявердик гамларни,
Илма-тешик кўксимизга
Ўқ устига ўқ кийдик.

Гўдак бўлиб йнгламадик,
Сўрамадик ширин нон,
Эшитмадик ширин сўзни,
Гоҳо ночор дўқ кийдик.

Кунлар келди — шоҳи, атлас,
Қимхобларга беландик,
Кўнгил орзу қилганини
Киймадикмас, йўқ, кийдик.

Кийдик фақат тоза виждон,
Покиза руҳимизга,
Киймаганлар ҳақи деб
Яйраб-яйраб хўн кийдик.

Кийим бошга ҳавас қилма,
Юрагинга ўт кийгин.
Партиқ кийма, жоним болам,
Имонингни бут кийгин.

ОНАМГА ХАТ

Билмайман, юлдузлар борми ёки йўқ,
Деразада қалин парда тортиғлиқ.
Бағримдаги дардлар — ёнолмаган чўғ,
Кунларимга оғир ғамлар ортиғлиқ.

Чироқ ўчирмоқдан қўрқаман бу дам,
Зулумот бостириб кирар хонамга.
Бошим зирқирайдди, кинрикларим нам,
Мактублар битаман кекса онамга.

«Салом, онажоним, ишларим аъло,
Содиқ дўстлар бунда аввалгидан кўп.

Сурайё қизингиз, эҳ, бирам бало,
«Ширин сўзлар билан кулдиради хўи».

(Хатга пуқта қўйиб ўйлайман узоқ:
Садоқатли дўстим ким эди ўзи?
«Ширин қизим» эса ухлайди бу чоқ,
Бир жуфт тарсақимдан қизариб юзи.)

«Она, кунлар иссиқ, уйим ундан ҳам,
Янги этик олдим, иш жуда осон.
Овқатни пиширар тўнғич ўғилчам,
Энди ҳар нарсага қийнамайман жон».

(Совуқдан суягим кетар сирқираб,
Этик ямоқчида турибди ҳали,
Ташвишлардан қачон бўшабман, ёраб.
Қачон ҳаловатнинг келибди гали?)

«Ўлтирмасман тунлар эзилиб, бедор,
Шеър ҳам ёзмай қўйдим, жойида ҳушим.
Қимлар гийбат қилса, барчаси бекор,
Яшаяпман, она, осойишта, жим».

(Ҳозирнинг ўзидаёқ нақ ярим тундир,
Насиб этса, тонгни олгэйман кутиб.
Ҳамон бағрим яра, юрагим хундир,
Яшолмасман замин дардин унутиб).

Чироқ ўчирмоқдан қўрқаман қаттиқ,
Зулумот бостириб кирар хонамга.
Аламлар тўрт ёндан ўқталади тиф,
Мен мактуб битаман кекса онамга:

«Она, бунда барча ишларим аъло...»

Мени кутиб толиқдию, охири
Қишлоғим баҳори кузга айланди,
Совуди ҳаттоки қуёшнинг нури,
Шалолалар совуқ музга айланди.

Бормадим, мажнунтол баргини тўқди,
Аразлади мендан даламда гуллар.
Шудгорлар бағрига сукунат чўқди,
Аразлади мени соғинган йўллар..

Эҳ менинг парвосиз меҳримга қўнмай,
Дугонам ҳам кутмай қўйди бу замон
Фақат умидларни баҳори сўнмай
Ёлғиз онам мени кутади ҳамон..

ТОҚАТИМ ТУГАДИ

Олис-олисларда куйлар шамол ҳам,
Куйига ошиқдир чақин.
Олисларда мени ўйлар дугонам,
Оҳ, унинг ўйлари қалбимга яқин.

Оппоқ чаноқларда — даланинг қалби,
Оппоқ бир толедан жўшиб сўзлайди.
Ариқ лабидаги майсанинг лаби
Оҳиста пичирлаб мени излайди..

Тагин ҳам кўпайиб сочларида оқ,
Менинг дийдоримни соғинар онам.
Минг рангда товланиб қадрдон қишлоқ,
Чаноқ кўзларимда пайдо бўлар нам.

Тоқатим тугади, учаман энди,
Соғинган онамни қучаман энди.

ҲАР ГАЛГИДЕК..

Эна, тушлар алдайди бирам,
Тонггача гумонлар қўрқитар.
Уйғонаман, киприкларим нам,
Қўксимдаги юраг энтикар.
Ёпишаман сўнг телефонга
Ва қизларни койийман тутаб:
Хатирчига уланглар мени,
Хатирчига уланглар шу тоб.
Совуқ симлар хиёнат қилар,
Алоқа йўқ, дейишар қизлар.
Эна, сендап ўзга ким билар
Тўрт бўлганин йўлингда кўзлар?
Менинг симсиз алоқаларим —
Хавотирнинг совуқ тиллари
Юрагимни увиштиради,
Узоқ бўлар шу тун йўлларим.
Энажоним, бу тонг ишгамас,
Ҳузурингга елдай шошаман.
Қиндан чиқиб борар юрагим.
Қирғоқларга сизмай тошаман.
Кўзларимга кўринмас дунё,
Кўзларимда сувратинг ва ёш.
Мен йиллардан учиб ўтяпман,
Кўкрагингга қўймоқ учун бош.
Оҳ, қанчалар довиорак эдим,
Ёмон тушлар қўрқитди, эна.
Оҳ, қанчалар букилмас эдим,
Тизлар чўкиб ялиндим, мана:
«Қулинг бўлай, оплоқ тонг, қуёш,
Чўринг бўлай, шафқатли олам,
Ҳар галгидек мени соғиниб,
Чиқиб турсин эшикка онам...»

Келма!

Нимадир ўзига торгмаса,
Занжирлаб олмаса эсу ҳушингни.
Вужудингга ҳижрон юкин ортмаса,
Қўклам чорламаса кўнгил қушингни.

Келма!

Келмаслигинг бермаса азоб,
Келмай ҳам умрингдан ўтаверса кун.
Қалб деган кишандан бўлолсанг озод,
Ийғамасанг эркин бўлганинг учун.

Келма!

Ҳис қилмасанг меҳр кучини
Ва токи йўқ экан кўзларингда нам.
Дунёнинг бор алам ва бор ўчини
Ўзимдан оламан, йўқ сенга гинам.

*Мен ҳам сиздек гумроҳ бандаман,
Менинг ҳам йўқ қайтарга йўлим,
С. Есенин.*

Мен йўлларга лолалар эмас,
Экиб келдим кўнгил доғини.
Туйғулардан гоҳ телба, гоҳ маст,
Қўрмай ўтдим кимнинг боғини.

Оёғимга тикаклар кирди,
Чақир тошлар тинчимни олди.
Паст-баландлар кучимни сўрди,
Йўлларимда қон юқи қолди.

Кўз ўнгимни қоплади туман,
Яқинларни йўқотиб қўйдим.
Юрак гўё парвонасимон,
Қуёш, сени бунчалар суйдим.

Бунча суйдим сени, шеърят,
Тилимланиб кетди-ку тилим.
Отсанг мени қуёш томон от,
Қайтмоқ учун йўқ энди йўлим.

ҚУЁШ

Бас энди!
Кун бўйи пойладим, етар,
Мен битта жонимни бўлай нечага, —
Дея зорланганча қуёш ҳам ботар,
Замин тақдирини ташлаб кечага.

Сўнг дили ҳаприқиб тонг саҳарданоқ
Ҳамма хонадонга бир-бир бўйлайди.
«Барча иш тўхтабди мен кетганим чоқ,
Кўздан йироқ бўлсам шу-да» ўйлайди.

Узун кун ловуллаб ишлайди яна,
Унинг нигоҳидан қочолмас ҳеч ким.
Охири ҳорғинлик қилар тантана,
Етар, бас, чарчадим дея ўйлар жим.

Заминни зулматга ташлаб қўймоққа
Ҳеч кўнгли бормади, олиб келмас бош.
Хаётин сен каби ёниб севмоққа
Қим журъат этолгай, эй она қуёш?

ҲАҚИҚАТ

Ҳақиқат!

Биз сенинг болаларингмиз,
Уйнимиз, нонимиз, ошнимиз — кураш.
Қўрқма, йиқилмайсан. Қуролимиз — сўз,
Ҳайқир, буйруғингдан тортмагаймиз бош.

Ҳақиқат, биз сени тартиб оламиз
Ханжарли, занжирли нопок қўллардан.
Сени шуъла каби дилга солаемиз,
Қоронгу, хатарли, олис йўлларда.

Қўрқма қасамхўрдан, қўрқма ёлғондан,
Қоғозбоз, амалдор, хонин, каззобдан.
Ачинма йўлингда тўкилган қонга,
Ҳақиқат, қўрқмаймиз бизлар азобдан.

Харидор топилса, номусини ҳам
Ошириб пулловчи виждони йўқлар
Сени қўёлмаслар пештахтасига,
Нишонга тегади биз отган ўқлар.

Ҳақиқат, биз сени олиб чиққаймиз
Семиз чўнтаклардан, пўлат сандиқдан.
Қонли йўлларингга жонни тиккаймиз,
Товон сўрайдирмиз ҳар бир чадиққа.

Ҳақиқат, биз сенинг болаларингмиз,
Эгдириб қўймаймиз азиз бошингни.
Қуролимиз — қалам, қуролимиз — сўз,
Оқизмасмиз сира кўздан ёшингни.

Сен борки, умидга тўладир юрак,
Минг йиллардан бирга ўтдик, ҳақиқат.
Нурларинг ҳаммага етмоғи керак,
Қўлни бер, қуёшга кетдик, ҳақиқат.

* * *

Қўй, овутма, йиғлашим керак,
Уртадаги ҳижрон арзийди шунга.
Сендан қанча бўлмади дарак,
Сал қолди япроқдай узилишимга.

Керакмас, артмагил кўздан ёшимни,
Улар юракдаги дардларим менинг.
Қанча тўсиқ қилдим бардошларимни,
Токи паноҳингда бўлгунча сенинг.

Сен тасалли бериб овора бўлма,
Мен ўзим чидайман бу оғир юкка.
Агар сен мард бўлсанг, қўлингдан келса,
Фақат сўз бер энди йиғлатмасликка.

* * *

Севиш кутганларга кулдим беқайғу,
Ўзгалар нозидан қувончим тошди.
Юрагим тубини пинҳон бир туйғу
Сира тарк этмади, жонга туташди.
Ёруғ юлдузларга ёрдим дардимни:
«Соғиндим юлдузли Самарқандимни».

Зарафшон сувлари оқиб келдию
Ҳаётга етказди ташна зорини.
Оҳ, менинг қалбимни ёқиб келди у,
Куйлари титратди қалбим торини
Сувлар, ортга қайтиб айтинг дардимни,
Соғиндим, соғиндим Самарқандимни.

Оҳ! Сўғд томонлардан эсдингми, сабо,
Ёвларнинг йўлини тўсдингми, сабо.

Самарқанднинг ифор ҳидини келтир,
Ҳеч бўлмаса чапми, дудини келтир.
Учқур шамолларга ёрдим дардимни:
Сабо, келтир менга Самарқандимни.

Бобур соғиниб ҳеч етмаган юртим,
Мен етиб кўксингдан ўпарман тўйиб.
Улугбек сиғиниб, сўнгра кетди жим,
Мен кетсам, кетарман қалбимни қўйиб.
Шеърим, сен еткурган ширин дардимни
Соғиндим сеvimли Самарқандимни.

ЖУРЪАТСИЗЛИК

Меҳри камлик қилар баъзан биттанинг,
Ҳисоблари чигал шу умринг учун.
Ҳазин интиқликда куйса-да танинг,
Зорман деб айтмоққа етмайди кучинг.

Меҳри кўплик қилар гоҳо кимнингдир,
Узгага банду банд юрагинг учун.
Сен сипо қалбингни сақлайсану сир,
Кетгил деб айтмоққа етмайди кучинг.

ШЕЪР

Шеър юракка атаб сўзлар юборар,
Шеър юракка атаб кўзлар юборар,
Кўнгиладан кўнгилга излаб юборар,
Шеър ўзинга ватан излаб юради...

Қоронгу дилларга қуёни йўллайди,
Беҳис, лоқайдларга кўзёни йўллайди,

Битмас яраларга бардош йўллайди,
Дардлилар дарди деб бўзлаб юради.

Шеърнинг қисматига юрмоқ ёзилган,
Қувончу қайғуни кўрмоқ ёзилган,
Ҳаёт учун жапга кирмоқ ёзилган.
Шеъри тўхтаган кун шоир ўлади!

НИГОҲ

Ҳеч ким мендек кутмаган содиқ,
Умрининг баҳори, ёзи кузида.
Сочдан тирноққача бўлиб интизор,
Элчилар қўймаган унинг изидан.

Қимга ҳады этдинг беқадр, арзон,
Қимга боқиб қўйдинг, кимга дейман оҳ?
Мен уни кутганман ҳаммадан ортиқ,
Меники бўлиши керак бу нигоҳ!..

ЮЛДУЗЛИ КЕЧА

Қара юлдузларнинг чарақлашини,
Бунчалар ажойиб, бунчалар гўзал!
Осмоннинг кўксига қўйиб бошини,
Орзулар ҳақида тўқийди ғазал.

Ой бугун умрида биринчи бора
Бизнинг жуфт шодликни қилар томоша.
Сукунат бағрини ёриб шаршара
Бизга интилмоқда тоғу тош оша.

Майсаларнинг яшил қучоқларига
Сияғиб кетмаймизми иккимиз бирга?

Таҳсин ўқиб туннинг хуш чоқларига,
Келгин, айланайлик бир ҳовуч нурга.

Шу гўзал борлиқнинг кўзи бўлайлик,
Шу юлдузли кеча бизники бугун.
Ўтли туйғуларнинг сўзи бўлайлик,
Қайта насиб этмас бизга бундай тун...

* * *

Опиоқ қор ёритиб тургандай тунни,
Қундузга ўхшайди худди бу оқшом.
Безовта хаёллар қувар уйқуни,
Олис-олисларда милтилайди шам.

Қўкда юлдузларни аллалайди ой,
Қорга бош қўйганча ухлар сирли кеч.
Қўшигин яширар муз остига ой,
Фақат мен безовта, фақат мен нотинч.

Табиат ухла деб алла айтар маст,
Ухламоқ мумкинми ахир ушбу дам...
Нега олисларда кимдир ухламас,
Нега олисларда ёнар ёлғиз шам?..

* * *

Мен ҳув оининг титраган нурларини
Қийналиб-қийналиб ичга ютяпман.
Улар юрагимга санчилгани чоқ
Азобдан ўртаниб, куйиб кетяпман.
Юлдузлар кўзимга тош каби ботиб,
Еш бўлиб узлиб тушмоқда бир-бир.
Оининг шуъласи ҳам кетмоқда қайтиб,
Теварак-атрофим қоп-қора кўмир.

Елғизоёқ сўқмоқ, бедазор узоқ,
Оёғим остида кўчалар тошдир.
Сочимни силовчи саболар ҳам йўқ,
Бошимнинг устида кечалар тошдир.
Тош кеча, тош кўча келаркан сиқиб,
Қафасни бузгудек ҳаприқар юрак.
Беғам болаликнинг оёғин кечаси,
Бир келгин...
Сен менга жуда ҳам керак..

* * *

Ёўлда сизга дуч келмадим
Атир қучоқлаган ҳаволар?
Ҳеч нарсани ўтшмадим
Журъатсизу майин наволар?

Йўқми эди оёқ остида
Умидларим элчиси — хазон?
Тинч ўйларнинг тушиб қасдига
Ўтмадим шиддатли тўзон?

Айтмадим ҳаттоки қуёш
Юрак ютиб бирор оғиз сўз?
Қўймадим елкангизга бош
Тенгрангизда турган ҳорғин куз?

Наҳотки жим ўтди фурсатлар
Йиғламайин қадр-қимматига?
Наҳотки жим кетди фурсатлар
Аччиқ қамчи босиб отига?

Наҳот сизга бормади ҳеч ким,
Кўкка ўрлаб кетмоқда дудим.
Нега, ахир, нега ҳамма жим,
Уларни мен юборган эдим...

КУЗ ХАЕЛЛАРИ

I

Куз,
Ҳижрон фасли, тажанган бунча,
Бевафо қуёшга ортиқ ёлборма,
Тўкилган ҳисларинг — япроқларингни
Авайла, ёмғирга — кўз ёшга қорма.

Сен асло алдашни билмайсан, ахир,
Топган-тутганларинг бари кафтингда,
Меҳри совуб кетган алдамчи қуёш
Балки бекинмоқда сенинг тафтингдан..

II

Эй, кузнинг исёнкор, ёвқур шамоли,
Сарғайган баргларга тегмагин ортиқ.
Уларнинг айби йўқ, улар бегуноҳ,
Сенга гуноҳкорни мен этай тортиқ

Ол, барглар ўрнига тилимни узгин,
Номардман инграсам, тортиб қўйсам оҳ.
У шунга лойиқдир, қасамни бузиб,
Бевафо номини атади ногоҳ..

Куч тўпла, ўч тўпла, юрагимга кир,
Алгов-далгов қилгил иморатини,
Қонини совутгин, томирларин қирқ,
Қайта ёд этган-чун унинг отини.
Эй, кузнинг исёнкор шамоли, келгил..

III

Менинг ҳам бардошим битай турар,
Кўп ситам қилмагил, бағрим сўкилар.
Билки, мен дардимни тўкар бўлсам гар,
Кўксимдан ёш эмас, олов тўкилар!

IV

Безовталиқ кирди боғларга,
Япроқларнинг ҳоли бўлди танг.
Айрилиқнинг ўтаркан ҳукми,
Чекинади ортга яшил ранг.

Новдаларнинг меҳридан жудо,
Япроқчалар ерни қўчади.
Эҳ, новдалар беқарор дўстдек
Ҳар фаслда қасам ичади...

V

Япроғим, сени ҳам унутишдим,
Атрофингдан тинмай ўргилган еллар?
Бир тавоф қилмоқининг кўйида ёниб,
Умид билан сенга чўзилган қўллар?

Унутдими сени, бағрим, юлдузлар,
Елғоимикан чорлаб термулишлари?
«Танҳо ошиғингман» деб куйарди ой,
Қайга кетди унинг ширин тушлари?

Сени деб тупроққа кирган илдишлар
Наҳотки шунчалар айрилди осон?

Сени деб дунёга келган дарахтнинг
Вужудида бугун тугадими жон?

Қўй, энди сарғайиб ўксенима, япроқ,
Ҳали изларингдан унар куртаклар.
Сени унутганининг барчасига у
Айттириб кўради минг хил эртақлар.

VI

Гулларим, сиз бунча тез очилдингиз
Ва насиб этдингиз менга бунча кўп?
Эй сен, кеч кузакнинг энг сўнгги гули,
Бугун қўлларимни сўнгги бора ўп.

Юрагингда баҳор яшнаб турган чоқ
Кузга бўса бермоқ нақадар оғир.
Ўша оғир юкни юклаб елкамга,
Ўз умримни ўзим қиламан охир.

Тизгинсиз ҳислару қилмишларимни
Тўхтатиб қололмас бу ожиз ақлим.
Баҳорининг нозик, гул тушларини
Кузга тортиқ қилиб бахтли бўлган ким?

Ўша бахтсизликин бахт деган ўжар —
Бу телба кўнглимни этарман чок-чок.
Ютгин вужудимни, ишқ аталган жар,
Бирор из қолдирма, қиш номли малак.
Қўлимни тезроқ ўп, эй кузги гунча,
Қалин қор қалбимиз сўраб келгунча...

VII

Эй ҳижрон фаслининг сўнгги чечаги,
Не орзулар билан келдинг жаҳонга.

Тегрангда хазонлар йиғлаган чоғи
Сен не умидларни жойладинг жонга?

Яшашдан умидинг борми, митти жон,
Қуёш узоқлашар сендан кунма-кун.
Совуқдан совуқроқ бўлиб отар тонг,
Аёзлар бағрида қимтилади тун.

Алданган аёлнинг фарзанди каби
Нечун куз фаслида очилдинг, гунча?
Ҳидларинг изламас ошиқлар лаби,
Қучоғига олмас қудратли кимса.

Қаерда меҳрсиз кўкарган чаман,
Ҳали эртанг аро қорлар ётибди.
Бошингга савдолар тушгайдир ёмон,
Соғинчга қоришган зорлар ётибди.

Не қилолгай ёлғиз онанг — шу замин,
Қуёш ҳам бошингни турмаса силаб.
О, билмай ўсасан жуфт меҳр таъмин,
Гунчам, муҳаббатни олмаслар тилаб...

Уюм-уюм сариқ хазонлар аро
Кимдир бўйинг кўрмай босиб ўтади.
Муз билан бўғилган ер — бахти қаро
Сени қутқаролмай ҳушдан кетади.

Қуёшнинг дармони қурнётган чоқ
Куз фаслида нечун юз очдинг, чечак?

VIII

Туйғулари яшил, кулгуси ширин,
Қучоқлари оташ бир қиз кетмоқда.
Ҳеч кимга айтмайин қалбдаги сирин,
Номаълум гўшага ёлғиз кетмоқда.

Кетар у...

Осмонни қоплайди булут,
Юрак-бағри совуб кунлар йиғлайди.
Бахтли лаҳзаларни қилолмай унут,
Қоп-қора кийиниб тунлар йиғлайди.

Кетар у...

Ортидан эргашиб қуёш,
Юксак-юксакларга чиқиб тикилар.
Дармонсиз майсалар кўтаролмай бош,
Сарғайиб-сарғайиб барглар тўкилар.

Аёзлар излайди қайноқ қиз — ёзни,
Оқариб кетади тоғларнинг боши.
Уюм хазон ичра йўқотиб ўзни,
Метин дарахтларнинг тугар бардоши.

Сарғайган ҳар япроқ танида титроқ,
Ҳасратда қорайиб борар ўру қир.
Йўл сўнгида пойлар сочлари оппоқ,
Бағри тош, меҳрсиз қиш отли кампир

Меҳри олов қиздан айрила олмай,
Музлаган кампирга қайрила олмай,
Ҳазон япроқларга битиб ўтли сўз,
Тўрт томонга бўзлаб югуради куз...

КУЗАТИШ

- Нима дейсан, Жалол, боргач энамга?
— Яхши дейман.
— Нимани?
— Ҳаммасини-да!
— Мени нима дейсан?
— Айтмайман-да, йирлаганингизни,
Аям кулиб юрибди дейман.
Янги қўшниларга ўрганиб кетдик,
Бунда ҳамма одам яхшийкан дейман.
— Акангни кўчада катта болалар
урганини айтма.
— Ая, ўзимизда ҳеч ким урмасди..
— Бу ер ҳам ўзингнинг жойинг бўлади.
Дарсда ўтмадингми, Ватан нимадир?
— Ўтдик.. Ая, мен қишлоқда қолаверайми?
Ҳар ҳафтада бориб кўриб келасиз.
— Бекор гап, эртага изингга қайтгин.
— Қўйлагим йиртилса нима қилайин?
— Энамга кўрсатмай ўзинг тикиб ол!
— Кўрса сизни койиб беради энам..
— Уришмайдику-я, хафа бўлади..
Манови бир сўми таксига тўла,
Бунисини энамга бергин.
— Ая, автобусда кетавераман.
— Нега?
— Яна 90 тийин бераман энамга.
— Унда кеч қоласан, тезроқ боравер.
Мени энди соғинмайсан-а?
— Соғинаман, лекин қишлоқ яхши-да..
— Омон бўл. Тўхта!
Нима дейсан энамга?
— Аям яхши юрибди дейман.
— Яхши бор..
— Барибир қишлоқда қоламан, а-я-я..

*Нуротали Қора исмли милиционер йигит,
ўйнаб ўтирган 19 ёшли қизчанинг ному-
сига теккан.*

— *газета хабаридан*—

Буванг қани, қомати тик, эл сўраган
Отанг қани белбоғини қўш ўраган,
Аканг қани. Алпомнишдан тўраган,
Воҳ, элининг йнгити йўқ, синглим-ай.

Момонг қани, пешонангни силаган,
Опанг қани, иқболингни тилаган,
Опанг қани, синиғингни улаган,
Воҳ, элининг аёли, йўқ, синглим-ай.

Жуман бобонг булбулдан тор сўраган,
Машраб бобонг номус деб дор сўраган,
Аёл эмас, давлатмас, ор сўраган,
Воҳ, элининг улуғи йўқ, синглим-ай.

Юзи қора ўз элингдан чиқдими,
Тақдир деган сўз элингдан чиқдими,
Нонкўр еган туз элингдан чиқдими,
Воҳ, элининг тириги йўқ, синглим-ай.

Оҳ, бу элнинг эркаги борми, йўқми, билмадимов,
лекин Тилла кампирнинг сувини ташиган, офтобрўяга
чиқса бошини қашиган, эранқиран унинг ўлашини
эшитиб қолган, ўша чоғларда 9 яшар қиз бўлган,
эндиликда 32 тишидан айрилган, няғи осмонга қайрил-
ган, оқ дей десам сочи йўқ бир кампир бор экан.
Дарчасидан чиқиб, кўнглидагини тўқиб, Қора мели-
сани қарғаб бир сўз айтиб турган экан..

Қизчанг билан ўйнаб турган қизчани
Қўлинг борди маржонини узгани,
Қўнглинг бўлди ўйинини бузгани,
Худо урсин сендай «феъли ўзгани».

Қўз ўнгингда тўлаётган ой эди,
Орзулардан кулаётган ой эди,
Еши ўн тўрт бўлаётган ой эди,
Ойни уздинг, кекирдагинг узилсин.

Балаид тоғдан оқиб тушган сой эди,
Қишлоғингга чирой қўшган сой эди,
Тўлқинлари арқоқ эшган сой эди,
Сойни буздинг, пес бўл, ташинг бузилсин!

Тўй қилсанг одамлар аза деб келсин,
Мотам тутсанг, дўстинг «маза», деб кулсин,
Мулкингмас, ақлингдан оз-а, деб келсин,
Эрта айрил, етолма ҳеч ақлингга.

Душманларинг жондай жўрангдан чиқсин,
Бўри тўйиб сенинг қўрангдан чиқсин,
Йўқолган мол сенинг ўрангдан чиқсин,
Ўлгунингча қўшиллолма халқингга!

Ҳой юртингга иснод келтирмай, йигит ўл, кучинг
етса, ўзингни кўкайингни тил, деб ҳассасини дўқ этка-
зиб мелисанинг паҳсасига урди. Боши айланиб бир
муддат турди...

Қуёш элининг ор-номусини ҳимоя қилиш шу кам-
пирга қолганини кўриб, қизарди. Сўнг чидолмай тоғ-
лар ортига ўтиб кетди.

Эртага, кун ёришса, бу юртнинг эрман, шерман де-
ган йигитлари элининг кўзига қандай қилиб қарайди?!

Қаттиқ оғрий бошлар тунда яралар,
Хотиралар йўллар жисмига санчиқ,
Огир дард юракни эзар, оралар,
Ғамлар маддалайди юракни янчиб.

Дилдан ўтаверар тақиқланган сўз,
«Қайт», деб илтижолар қила бошлайди.
Ишқ аро ҳукмини ўтказолган куз
Сўзимни япроқдай узиб ташлайди.

Шу тахлит ғурурнинг оёқ, қўлини
Синдириб қўяман ўзим ҳам билмай.
Йўқотиб қўяр у борар йўлини,
Юракнинг устига қулар дамо-дам.

Аввал ҳаволарга учирган хаёл
Бу тун вужудимни михлайди ерга.
Энди мен кучлимас, ожиз бир аёл
Даҳшатли тушлардан ботаман терга.

Унинг қайтмоғига тикилмагин кўз —
Кузда баҳор орзу қилмоқчиқ бенаф,
Қалбимни парчала, парчалайвер сўз,
Ҳеч қачон, ҳеч кимга айтмайман ҳеч гап!

Эҳ, қаттиқ оғрийди тунда яралар..

ОИ ТУТИЛГАН ТУНДА

Мустай Каримдан

Узун тунлар сенга куйлак тикаман,
Қаро тунлар сенга куйлак тикаман,
Оловли қалбимга қўлларим билан
Ғамнинг янги уруғларин экаман,

Сен туғилмай туриб чекаман афгон,
Сен туғилмай туриб бошлайман йнги,
Мени бедор тунлар қийнаган ҳижрон,
Наҳотки, сенга ҳам ўқталар тиғин?

Таъқиб этмасмикини сени қонунлар,
Масхара қилмасми, қалбсиз одамлар.
Менга кучи етмай чекинган хушлар,
Ташламасми сенга дадил қадамлар?

Саҳнадаёй ўйнадим мен-ку ҳаётни,
Гўдагим, сен уни ўйнай олмайсан,
Оқибат, ҳаёт ҳам ўйнади мени
Ғамларим тор қадар, эҳ, сен билмайсан.

Билмайсан ишқимни, дард, оҳларимни
Куйган юрагимга босиб яшадим
Қанча хиёнат гуноҳларимни
Садоқатли тунлар узоқ яширди.

Юрак ҳам, тунлар ҳам, измимда экан
Менга солиқ бўлди чиқмади четга.
Аммо сен инсонсан, ахир сен инсон,
Болам сени қандай ташлайман ўтга.

Ахир сен... Қундан-кун боргайсан ўсиб,
Кун-кундан сўрайсан сен мендан меҳр.
«Айтмасин», деб бурро тилимни кесиб,
Қабримга эртароқ тиқади бу сир.

Бахтсиз онанг каби сен ҳам бир умр
Меҳрига зор ўтгунг битта одамни.
Кундузларинг азоб, тунларинг кўмир,
Қўлида эзилиб яшайсан ғамнинг.

Узун тунлар сенга тикаман кўйлак,
Эй ўтли ишқимнинг бахтеиз ҳосили,
Қўлимга, дилимга санчилар игна,
Инглайман тунларга узоқ осилиб..

* * *

*«Ғамга ўзим харидорман, ўзим бозор»
Усмон Азимов*

Сен мени сотдинг-а, сотдинг, бемалол,
Сотқин ҳамдард, ёлгон сўзларга сотдинг.
Сени ғолиб англаб эргашган аёл,
Пойингга йиқилган кўзларга сотдинг.

Кўзинг очилганин мамнун, хотиржам,
Айтдинг сўраганга, сўрамаганга.
Ғамкашлар бир пулга арзимаса ҳам,
Сотдинг учраганга, учрамаганга.

Туғаб қолгач пасткаш харидорларнинг,
Сир сирли қайғунин излашга тушдинг.
Билмадинг, бўш қалбга кимни чорларнинг,
Сўнгра савдогарим, бўзлашга тушдинг.

Ингла, кўз ёшингга харидор ўзим,
Қанча азоб чексанг шунча тўлайман.
Айланган бошингга тортиб ўзим дор,
Адашган кунингга ўлим тилайман.

Билгинки, сен мени сотган кунларнинг,
Рухингга сиғиниб жим юрганам йўқ.
Ғийбат қозонига отган кунларнинг
Ўзимнинг кўксимга отдим ўзим ўқ.

Бахтимдан айрилиб йиғлаганим тун,
Осмонга ёлвориб, ойларга сотдим.
Сени олис олиб кетган сари кун
Кўксимдаги оғриқ жойларга сотдим.

ҚИШЛОҚДАГИ ҚАРОВСИЗ УИ ҚИССАСИ

Вассаларга ўлигин ташлаб
Бир сўз демай йиғлаб ётар руҳ.
Аввал ғамгин бошини қашлаб
Сўнг бир тунда йўқолган шукуҳ.

Деворларга сингиган сувоқ
Қулоқ солмай қўйган сабрга.
Меҳрин қўмсаб кекса отанинг
Аста-аста силжир қабрга.

Супаларни босиб кетган ўт
Бўй чўзадир янтоқлар яна,
Ярқиллатиб супурмас ҳеч ким
Ўтиб кетган дунёдан она.

Мўраламас эшикдан қўшни,
Деразанинг кўзлари сўқир.
Ўткинчилар бошини чайқаб
Эгалари ҳақда гап тўқир.

Энди бунда одамлар эмас
Шодланганча бойқуш тунайди.
Елғизланиб қолган тўрт девор
Эгасини қўмсаб қулайди.

Кўзинг учмас не учун ўғил,
Келинжон, сен кўрмадингми, гуш?

Үчиб қолди хонанг чироғи,
Онанг изин излаб йўлга туш.

Бекилмоқда қишлоғингга йўл,
Хотиралар — вайрона бир гўр.
Ҳеч бўлмаса кўкин кийгали
Отанг қурган уйингга югур!

ҚИСМАТ

Пешонамга сўз битилган дарбадар,
Юрагимга ўйиб кирган ҳасрат-дард,
Туғилган уйимдан қабримга қадар
Фақат куйламоғим, куйламоғим шарт.

Томиримда қонмас, олов югурар,
Қўк бўлгунча қийнар ўткир кўзларим.
Юрагимдан ҳар тонг бир миҳ суғурар,
Ўрнидан оқади қонмас, сўзларим.

Билмам бу азоблар бахтимдир балким,
Куйлашга ҳар лаҳза, ҳар лаҳза шайман.
Сен мenden шеър сўра, сўрайвер халқим,
Сен қанча сўрасанг шунча яшайман.

* * *

Бор, гуллаган боғларга ялин,
Кўп уларда меҳру саховат.
Кўз ёш тўкма менинг йўлимга
Хазон бўлма охир-оқибат.

Бор, ялингин, сахий қуёшга,
Давлати ҳеч бўлмагай адо.

Ҳеч бўлмаса сизнинг тошга,
Балки ундан чиқар бир садо.

Бор, бағри кенг тоғларга ёлбор,
Ойга ўтин, кўкда юрибди.
Остонамда сенга нима бор,
Кўр, қўлимда тошлар турибди.

* * *

*«Сиз қандай бахтлисиз, ҳамма сизга
дардини айтади, деди бир учрашувда
дардлари мўл аёл».*

Азоб! Азоб! Азоб! Ва яна азоб!
Баргларидан айрилган дарахт каби
Чидабман. Куз қиларкан ғазаб,
Ҳеч-са, томиримга тегмас-ку лаби.

Ҳамроҳим-пойгоҳда тўшалган латта,
Увада қилиқ-ла тегар жонимга,
Мен кичикман, ғамнинг гавдаси катта,
Тирноқларин бўяр юрак қонимга.

Ул-кўнгли сўқирнинг ҳар адашмоғи
Бехато яралар менинг кўксимни.
Яшаган кунимдан кўпроғдир доғи,
Яшамаган куним тортқдир яна.

Юзимнинг энг тоза тишиқ жойига
Чиққан сўғалдир у, кетмайди ташлаб.
Қараганим сайин телба раўйига
Ҳузурланар менинг дилимни ғашлаб.

Қачон ташна бўлсам, қачон оч қолсам,
Бадҳазм таомдай олдимда турар.

Минг йил оч қолишга розиман, кўрсам...
Оҳ, кўрмай туриб ҳам кўнглимга урар.

Мени қаҳратондан асрамоқ бўлиб
Елкамга ташлаган бу қални чопон
Бадтар жунжиктирар нина-ла тўлиб,
Ҳавонинг ўрнига ютажакман қон.

Бахт учун тескари кийилган тўним,
Қелса ҳам очмоққа йўқдир эшигим.
Менинг бор топганим-ғамбода куним,
Менинг бор бисотим- ғамгини қўшигим

Менга ҳавасингиз келади ажаб,
Наздингизда гуё бахтли эмишман.
Одамлар дўстидан сирини тежаб,
Менга тўкар эмиш санамай душман.

Тундаёқ бир-бирин танир экан кўр,
Негай зулумотда ёрқинроқ дардим.
Демакки, ғамларим сизникидан зўр
Демак, азалорлар билади қадрим.

Демакки, маҳкумман, яна кулфатнинг
Тигига жонимни уришга тайёр.
Ўзимман ягона содиқ улфатинг
Айтавер, айтавер, нима дардинг бор?!

Он сайин юракка туғёнлар йиғиб,
Порглаб кул бўлмовчи абад вулқонман.
Қалбим ҳар тўлғоқда битта шеър туғиб
Тозариб томирдан оқгувчи қонман.

Айт менга, айтавер ғаминг, кулфатинг,
Ўзимман вафодор, танҳо улфатинг...

СОҒИНЧ

Баҳор — бу оламда мен етмайдиган
Шодликлар борлигин айтгани келган.
Кўзимга кўрсатиб рангин оламини
Сўнг шошиб изига қайтгани келган.

Туи — кўзим, ёшлари ювган юзимни,
Қуёшдан бекитмоқ учун келади.
Тушимда жаннатни ваъдалар қилиб,
Тонг қалбимни шафаққа илади.

Ёз — ташна дилимга басма-басига,
Тинмайин ёқади жумла-жаҳонни.
Уч аср тугамас менинг ёнмоғим,
Уч ойда тугайди унинг имкони.

Ойга етар қўлим, сенга етмайди,
Иккимизга битта эшик мангу берк.
Сен менинг иложсиз паноҳимсан ишқ,
Мен сенинг ягона асирингман, эрк.

МУНОЖОТНИНГ АРМОНЛАРИ

Шу хонадонга тушганига 12 йил тўлиб, кўкайини тирноққа зорлик тилаб, тўй-тўйчиқда юрганда, гўдак кўтарган дугонасини кўрганда гоҳ тирилиб, гоҳ ўлиб. Ўпкаси тўлиб юрган келинчак ота юртига кетмоқ бўлиб отланиб турибди.

Чиқа туриб, ўзи ҳаминша ўйнаб-кулиб кириб чиқадиган остонага ноҳосданми, қоқилиб йиқилди, бўғзига оловдайми, ханжардайми, бир нарса тикилди. «Воҳ-ай» деди илграб, белинимас юрагини ушлади, жаҳд билан бармоғини тишлади.

Бардонидан энди тамом айрилди, ўн икки йил бир ёстиққа бош қўйган ёрига қайрилди... Қўксидаги тош

эриб кетди, кўзидан ёш тўкилди. Лабларидан бўғзи-
даги оловгами, хаужаргами қўшилиб сўз отилди:

Йигит деган йиғламас, ор бўлгайдир,
Кетаяпман, йўлимиз қор бўлгайдир,
Тирик туриб айрилган хор бўлгайдир,
Қўш бахтимиз қурбон бўлди, бегим-а!

Тунлар бедор айтар қўшиғим йўқдир,
Уғил-қизлар кирар эшигим йўқдир,
Қўлларимда ўйнар бешигим йўқдир,
Алла айтмоқ армон бўлди, бегим-а.

Уф! Сарғайиб дарахтимдан узилдим,
Кетар бўлдим, гул бахтимдан узилдим,
Ўзим қурган уй, тахтимдан узилдим,
Утган умрим хазон бўлди, бегим-а...

Сизга ўхшаш бир ўғлимиз бўлмади,
«Тилмочгина, биргина қиз бермади»,
Тилингизга нега шу сўз келмади
Қадрим сизга осмон бўлди, бегим-а.

Қийнар эмиш аёлни эр муз билан,
Етти ётдай тутиб ўзни «сиз» билан,
Озор бермадингиз ҳеч-са сўз билан,
Унутмоғим гумон бўлди, бегим-а.

Бир тирноққа зор қилган мен, кечиринг,
Жуфт шам эдик, чапдагини ўчиринг,
Оғу топинг, тезроқ менга ичиринг,
Ичмоғимга имкон бўлди, бегим-а.

Бир сўровим — суратимни йиртмайсиз,
Менга айтган сўзни «унга» айтмайсиз,

Қайтиб бизнинг кўчамиздан ўтмайсиз,
Яшамоғим ишкал бўлди, бегим-а,
Алла айтмоқ армон бўлди, бегим-а...

Эр бутун журъатини кўзларига йиғиб, Му-
ножотга термилди, сўнг бошини эгиб уйига ки-
риб кетди-и-и...

Муножот пешайвонда қўлида урчуғи билан,
ҳайкалдек қотиб турган қайнонасига ялт этиб
боқди. Қўрди: сочлари оқ, чаккалари қоқ, пе-
шонасида сонсиз чизиқлар...

Эрка эдим, аста-аста қуйилдим,
Иззат кўрдим, бир келиндай суюлдим.
Тақдир экан, бугун ризқим қийилди,
Мендан ўтган бўлса узр, бибижон.

Бир гулдайин асрадингиз қучоқда,
Ўт ҳам бўлдим, кул ҳам бўлдим ўчоқда,
Қисмат қўйди пешонамни пичоққа
Мендан ўтган бўлса узр, бибижон.

Ўз-ўзимдан кўпаймадим, унмадим,
Бахтни топдим, лекин бахтдан тинмадим,
Маконимга кетмас бўлиб қўнмадим,
Ўлғиз келдим, Ўлғиз кетдим, бибижон.

Аза ўтди, байрам ўтди, тўй ўтди,
Вовримиздан бир хил алам, куй ўтди.
Хаста кўнглим барчасини унутди,
Кетар бўлдим бегонадай, бибижон.

Уйғинамни ўзга бекач тўлдирсин,
Неваралар шўхлик қилиб кулдирсин.
Мени эса узун ғамлар ўлдирсин,
Қучоғим бўш кетар бўлдим, бибижон.

МУНДАРИЖА

«Қуй дедим...»	3
Аёлга	4
Соғинч	5
Қишни қаршилаётганда	6
«Чоғлан юрак...»	6
Сир	7
«Сенга ҳолим айтмам...»	8
Пуноҳ ўтди	9
«Мен тугаб...»	9
Ҳеч ким	10
«Оқ теракми...»	11
«Эй ғунчалар...»	12
Тунни юбординг менга	12
Дугоналарим билан суҳбат	13
«Биз бир қадам...»	14
Ёлғиз аёлга	15
Ҳўшланув	16
«Торлик қилди...»	16
Дийдор	17
«Сеники бўлмаймиз...»	25
«Сенинг бағрингдаги...»	26
Сўнги япроқнинг хати	27
«Фурсат...»	27
Сўролмаса ҳам	28
«Биласанми...»	28

Бу хаёл	29
Уч кун	30
Онажонгинам (Туркум)	30
Она тилаги	30
Онамга хат	32
Мени кутиб	34
Тоқатим тугади	34
Ҳар галидек	35
«Келма..»	36
«Мен йўлларга...»	36
Қуёш	37
Ҳақиқат	38
«Қўй, овутма..»	39
«Севинч...»	39
Журъатсизлик	40
Шеър	40
Нигоҳ	41
Юлдузли кеча	41
«Онпоқ қор ёритиб...»	42
«Мен ҳув ойнинг...»	42
«Йўлда..»	43
Қуз хаёллари	44
Кузатниш	49
«Буванг қани...»	50
«Қаттиқ оғрий...»	52
Ой тutilган тунда	52
«Сен мени...»	54
Қишлоқдаги қаровсиз уй қиссаси	55
Қисмат	56
«Бор, гуллаган боғларга ялин...»	56
«Азоб...»	57
Соғинч	59
Муножотнинг армонлари	59

Литературно-художественное издание

Хасият Бабамурадова

Письмо в Самарканд

с т и х и

Художник М. Кудряшева

Ташкент

**издательство Литературы и искусства
им. Гафура Гуляма**

Сборник издан за счет экономии бумаги

На узбекском языке

Адабий-бадий нашр

Хасият Бобомуродова

Самарқандга мактублар

шеърлар

Редактор А. Кутбиддинов

Расмлар редактори А. Мамажонов

Техн. редактор Р. Рахматуллина

Корректор М. Насриддинова

ИБ № 4249

Босмахонага берилди 19.10.89. Босишга рухсат этилди 10.01.90 P06510
Формати 70×90^{1/32}. Босмахона қоғози № 2. Адабий гарнитурга. Юқо-
ри босма. Шартли босма л. 2,84. Шартли кр. оттак 2,18. Нашр.
л. 2,48. Гиражи 20.000. Заказ № 6000. Баҳоси 25 т. Шартнома
№ 69-88.

Гафур Фулом номидаги Адабий ва санъат нашриётининг Самар-
қанд бўлими, 703005, Самарқанд, Советская кўчаси, 59

Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси иш-
лари Давлат комитетининг Самарқанддаги Морозов номи полигра-
фия ишлаб чиқариш бирлашмаси. Самарқанд -703000, Турсунов кў-
часи, 83.